

**การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ
ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี**
**CREATING OPPORTUNITIES AND SOCIAL EQUALITY OF THE ELDERLY
OF KHAOSAMYOD MUNICIPALITY MUEANGLOPBURI DISTRICT
LOPBURI PROVINCE**

ภาณุกุล วงศ์ข้าหลวง¹ วิจิตรา ศรีสอน² บารมีบุญ แสงจันทร์³
Phayakul Wongkaluang, Wijitta Srisorn, Barameeboon Sangchan

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรีมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี และ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารและปฏิบัติงานในกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จำนวน 3 ท่าน (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน (3) ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุ จำนวน 3 ท่าน (4) ประชาชนผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรีจำนวน 8 ท่าน รวมทั้งสิ้น 17 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า 1. การสร้างโอกาสตามแนวนโยบายของรัฐภายใต้เงื่อนไขการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟู

Received: 2020-08-08 **Revised:** 2020-09-05 **Accepted:** 2020-09-05

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail: s61463825018@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

³ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

สมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัดตามแนวนโยบายของรัฐบาล กิจกรรมที่จัดขึ้น ประกอบด้วย การ ฟื้นฟู การตรวจสุขภาพเบื้องต้น การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การให้ความรู้เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุ ควรรู้ กิจกรรมนั้นหาการตามเทศกาล การตรวจคัดกรองมวลกระดูก การเดินลีลา และการร้อง เพลงคาราโอเกะ รวมทั้งทุกปีจะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแต่ละชมรม 2. ผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงวัย การดำเนินโครงการนั้นควรจัดทำโครงการโดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ทราบปัญหาความเดือดร้อนความต้องการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้สูงอายุ และสามารถจัดบริการที่เหมาะสมและการดูแลทันที่ และส่วนที่เพิ่มเติมผลกระทบคือการสร้างโอกาสและความเสมอภาคนั้นต้องเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ แต่งตั้งตัวแทนทุกหมู่บ้านแต่งตั้งคณะทำงานในรูปแบบจตุภาคีจากภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุตามความต้องการ กำหนดแผนการดำเนินงาน จัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ (Keywords): การสร้างโอกาส; ความเสมอภาค; สังคมของผู้สูงวัย

Abstract

Education, opportunity building and social equality of the elderly of Khao Sam Yot Municipality Mueang Lopburi District Lopburi Province purpose for 1). To study the creation of opportunities and social equality of the elderly of Khao Sam Yot Municipality Mueang Lopburi District Lopburi Province and 2). To study the effects of creating opportunities and social equality of the elderly of Khao Sam Yot Municipality Mueang Lopburi District Lopburi Province this is qualitative research by using documentary research and in-depth interview with 4 groups of key informants: (1) group of executives and workers in the Department of older persons ministry of social development and human security (MD.) 3 persons. (2) Local government organization 3 persons. (3) Qualified person academic and expert in solving problems of the elderly, 3 persons and (4) People 60 years of age and over living in Khao Sam Yot Municipality Mueang Lopburi District Lopburi Province: 8 persons, total 17 persons. The results of the research are as follows: 1. Creating opportunity according to the government policy under the condition of establishing the rehabilitation fund

necessary for health at the provincial level in accordance with the government's policy. The activities that were held included listening to dharma, basic health examination providing health education educating other matters that the elderly should know seasonal recreational activities bone screening, dance, and karaoke singing as well as every year there will be a performance exchange forum to promote the quality of life of the elderly in each club 2. The impact of creating opportunities and social equality of the elderly the project should be run by encouraging the elderly to participate. In order to know the problem of trouble and need to encourage cooperation from the elderly and able to provide appropriate services and timely care and the additional impact is the creation of opportunities and equality that must improve the quality of life and promote the elderly careers. Appoint representatives of every village, appointed a four-party working group from the government, private sector, civil society sector. And the public sector. The body of knowledge from the research is used as a guideline for the development of activities appropriate for karma management for the elderly as needed. Define an action plan arrange budgets to support various activities and encourage the elderly to participate in continuous self-development

Keywords: Creating Opportunities; Equality; Society for the Elderly

บทนำ (Introduction)

สำหรับประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุระดับสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2564 หมายถึง สังคมที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด โดยคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด คือ มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด (ไม่รวมแรงงานข้ามชาติ) 66 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้สูงอายุ 12 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด ประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ ประชากรไทยกำลังมีอายุสูงขึ้นอย่างรวดเร็วมาก อีก 4 ปีข้างหน้า เราจะเป็น “สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์” เมื่อสัดส่วนผู้สูงอายุถึงร้อยละ 20 และอีก 20 ปีข้างหน้า สัดส่วนประชากรสูงอายุจะสูงขึ้นถึงร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด อีก 20 ปีข้างหน้าจำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จะลดลงจาก 12 ล้านคน เหลือ 9 ล้านคน คนในวัยแรงงานอายุ 15-59 ปี จะลดลงจาก 44 ล้านคน เหลือ 37 ล้านคน แต่ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าตัวจาก 11 ล้านคนเป็น 20 ล้านคน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2562 : 2)

การเข้าสู่สังคมสูงอายุสาเหตุหนึ่งมาจากประเทศไทยประสบความสำเร็จในการวางแผนครอบครัวในช่วง พ.ศ. 2515 – 2538 ทำให้ประชากรเพิ่มช้าลงอย่างมาก เมื่อ 50 ปีก่อนประชากรไทยเคยเพิ่มด้วยอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 3 ต่อปี แต่ปัจจุบันอัตราเพิ่มประชากรได้ลดต่ำลงเหลือเพียงร้อยละ 0.5 ต่อปี (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2559) นอกจากนั้น ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ก็มีผลสำคัญที่ทำให้อายุคาดเฉลี่ย (life expectancy) ของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (Life expectancy at birth) ของคนไทยเพิ่มสูงขึ้น ทั้งชายและหญิง โดยในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2548 ชายมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด 68.15 ปี และหญิงมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด 72.39 ปี ประกอบประชากรรุ่นเกิดล้าน (ประชากรที่เกิดในช่วงปี 2506 - 2526 ซึ่งมีมากกว่า 1 ล้านคนในแต่ละปี) กำลังเคลื่อนเข้าสู่กลุ่มประชากรสูงอายุ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2559 : 8)

ด้วยรัฐบาลได้มีแนวนโยบายในการปฏิรูปประเทศไทย โดยกำหนดกรอบการปฏิรูปภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการจัดทำภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในสังกัด และได้แจ้งเวียนผลการจัดทำยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระยะ 20 ปี เพื่อทราบและใช้กรอบแนวทางในการกำหนดทิศทาง การขับเคลื่อนงานของส่วนราชการระดับกรมในอนาคต โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) แผนปฏิรูป และจัดทำแผนแม่บท (Operation Plan) อีกทั้งการดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2558 ได้ประกาศกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2559 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 เป็นต้นไปกรมกิจการผู้สูงอายุ จึงได้มีการพัฒนายุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี กรมกิจการผู้สูงอายุที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศในการนำพาประเทศไทยก้าวสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติที่บรรจุหลักการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จำนวน 2 หมวดได้แก่ หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 27 วรรคสาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะภาพบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดจะกระทำได้ และวรรคสี่ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพ

ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติมาตรา 48 วรรคสอง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 71 วรรคสาม รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุคนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกัน มิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมรวมตลอดทั้งให้การบำบัด พิ้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560 : 6)

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสامยอ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี ทั้งในด้านโอกาสในการเข้าถึงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพบุคลากร กิจกรรมสนับสนุนวัสดุ/ครุภัณฑ์ของหน่วยบริการสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ/คนพิการและ ผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ซึ่งหากได้รับโอกาสแล้วจะทำให้ผู้สูงอายุ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการศึกษาผลกระทบที่ตามมาของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผลของการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จะทำให้ทราบปัญหาความเดือดร้อนความต้องการ ทำให้ความร่วมมือจากผู้สูงอายุในเขตเทศบาล และสามารถจัดบริการที่เหมาะสมและการดูแลทันทั่วทั้งที่ สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาเรื่อง การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ และเป็นข้อมูลในการศึกษาพื้นที่อื่นในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

- 1.ขอบเขตในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย
 - 1) ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จำนวน 3 ท่าน (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน (3) ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาด้านผู้สูงอายุ จำนวน 3 ท่าน (3) ประชาชนผู้อยู่ในวัย 60 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองเขาสامยออด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรีจำนวน 8 ท่าน รวมทั้งสิ้น 17

2) ด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาโดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ หรือเอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองเขาสามยออด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรีเอกสารวิชาการต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการศึกษาแนวคิดทางวิชาการในหลักการด้านการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ และการศึกษาทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการศึกษารูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานที่มีของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน

3) ด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือน มกราคม – เมษายน พ.ศ. 2563

4) ด้านพื้นที่ในการศึกษา พื้นที่ในการศึกษาเทศบาลเมืองเขาสามยออด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์และการประมวลความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยใช้แนวการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide) ซึ่งกำหนดแนวคำถามเฉพาะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 - 2 แต่ไม่กำหนดถ้อยคำ และการเรียงลำดับของคำถามอย่างแน่นอนตายตัว ดังนั้นในระหว่างการสัมภาษณ์ (ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เอง) ผู้สัมภาษณ์สามารถปรับถ้อยคำและการเรียงลำดับของคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อให้เหมาะกับผู้ที่ให้สัมภาษณ์แต่ละคน และบริบทของการสัมภาษณ์จริง ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จำนวน 3 ท่าน (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน (3) ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาด้านผู้สูงอายุ จำนวน 3 ท่าน (3) ประชาชนผู้อยู่ในวัย 60 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองเขาสามยออด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรีจำนวน 8 ท่าน รวมทั้งสิ้น 17 ท่าน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยศึกษาหลักการทฤษฎี เกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวคิดและแนวทางในการสร้างเครื่อง

2. สร้างเครื่องมือ โดยการศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วกำหนดประเด็น และขอบเขตคำถามด้วยการจัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพิจารณาแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเครื่องมือ ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถาม ในแต่ละข้อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (content validity) ครอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องของการใช้ภาษา และสอดคล้องกับการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ

3. การวิเคราะห์และตีความและการแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งได้ข้อมูลครบตามที่ต้องการแล้วจึงทำการวิเคราะห์สรุปอีกครั้งโดยได้วิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะการบรรยายเชิงพรรณนาโดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ จะเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงวัย ของเทศบาลเมืองเขาสامยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยจำแนกตามประเด็นสำคัญดังนี้

1. การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงวัย ของเทศบาลเมืองเขาสامยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษา พบว่า จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง อธิบายได้ว่าการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมนั้น “เป็นการสร้างโอกาสตามแนวนโยบายของรัฐ” ภายใต้เงื่อนไขการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัดตามแนวนโยบายของรัฐบาล ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเร่งด่วนให้กับผู้สูงอายุทุกเงื่อนไข “ภายใต้ปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันของชุมชนที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัย” ร่วมกันวางแผนกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการสร้างโอกาส พร้อมกับมอบโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าถึงในด้านของการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม “โดยมีศูนย์กลางในการดำเนินการ เช่น การรักษาสุขภาพอย่างเป็นระบบ” การส่งเสริมสุขภาพชมรมผู้สูงอายุของผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมและติดบ้านสนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุในทุกชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพแก่สมาชิกเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย “การฟังธรรม การตรวจสุขภาพเบื้องต้น การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การให้ความรู้เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุควรรู้” “กิจกรรมนันทนาการตามเทศกาล” “การตรวจคัดกรองมวลกระดูก” “การเดินลีลาและการร้องเพลงคาราโอเกะ” รวมทั้งทุกปีจะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแต่ละชมรม

2. ผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงวัย ของเทศบาลเมืองเขาสامยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษา พบว่าในการดำเนินโครงการนั้น

ควร “จัดทำโครงการโดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วม” เพื่อให้ทราบปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้สูงอายุ และสามารถจัดบริการที่เหมาะสมและการดูแล ทัณฑ์ทางที่ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ “การปรับเปลี่ยนหลักคิดแบบการกุศล เป็นหลัก ความคิดแบบสิทธิ” เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้สูงอายุของสังคมไทยในด้าน “สิทธิพลเรือน วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม” โดยการสร้างเสริมให้ผู้สูงอายุทุกคนสามารถ “รักษาศักยภาพการ ดำเนินชีวิตประจำวัน” รวมทั้ง “ปรับสภาพแวดล้อมในสังคมให้เอื้อต่อการเดินทาง” “การเข้ารับ บริการหรือเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมทางสังคม” การเสี่ยงต่อการถูกละเมิดหรือเลือกปฏิบัติสูงกว่า “สองมาตรฐาน” เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และส่วนที่เพิ่มเติมผลกระทบคือ “การสร้าง โอกาสและความเสมอภาคนั้นต้องเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ” “แต่งตั้ง ตัวแทนทุกหมู่บ้านแต่งตั้งคณะทำงาน ในรูปแบบจตุภาคีจากภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชา สังคม และภาคประชาชน”

3. แนวทางการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคมของผู้สูงวัยพบว่า ต้องมีแนวทางการสร้างคือเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพ และพัฒนาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน ดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุภายใต้กิจกรรมโครงการต่าง ๆ สร้างนวัตกรรมที่ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในชุมชน การทำงานเชิงรุกเพื่อมุ่งแก้ปัญหาในชุมชน ฉะนั้นเทศบาลจึงเปิดโอกาสให้ชุมชนต่าง ๆ ในเขตเทศบาลได้เข้ามามีส่วนร่วม กับการตัดสินใจหา แนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ มีเวทีในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นเอกภาพ จนเกิด การประชุมวางแผนการ ดำเนินงานร่วมกันในระดับองค์กร ชุมชน และระดับหน่วยงานภาครัฐ ในพื้นที่ตามลำดับ บูรณาการ การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ในรูปแบบการทํานันท์กข้อตกลงความ ร่วมมือ (MOU) ซึ่งการทำ กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์จะได้รับความร่วมมือจากกลุ่มมวลชนในพื้นที่ และองค์กรเครือข่ายเหล่านี้ ในการร่วมคิดและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย

4. ข้อเสนอแนะต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคมของผู้สูงวัย พบว่า มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างอำนาจในการต่อรองให้กับเครือข่ายในการ ดำเนินงาน สร้างจิตอาสาดูแลผู้สูงอายุ มีหน่วยบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ ตลอดจนสร้าง โอกาสอย่างครบวงจรในภาคเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพ เน้นการออมเงิน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเป็นผู้สูงอายุ และจัดหาโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีความพร้อมและรองรับ จำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาที่กล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามประเด็นวัตถุประสงค์ใน การศึกษา 2 ประเด็นดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองเขาสامยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมนั้น เป็นการสร้างโอกาสตามแนวนโยบายของรัฐบาลได้เงื่อนไขการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัดตามแนวนโยบายของ รัฐบาล ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเร่งด่วนให้กับผู้สูงอายุทุกเงื่อนไขภายใต้ปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันของชุมชนที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัย ร่วมกันวางแผนกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการสร้างโอกาส พร้อมกับมอบโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าถึงในด้านของการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมโดยมีศูนย์กลางในการดำเนินการ เช่น การรักษาสุขภาพอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมสุขภาพชมรมผู้สูงอายุของ ผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมและติดบ้านสนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุในทุกชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพแก่สมาชิกเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วยการ ฟังธรรม การตรวจสุขภาพเบื้องต้น การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การให้ความรู้เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุจากผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของหรินทร์ ใจหนัก (2560) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบางรื่น ตำบลบางรื่น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากที่สุดเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดี แต่ทั้งนี้ในด้านร่างกายนั้นควรเอาใจใส่สุขภาพของผู้สูงอายุ ให้ความรู้ในการดูแล สุขภาพของตนเอง การรับประทานอาหารที่มีปริมาณที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ควรให้ความเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัว เข้าสู่วัยสูงอายุได้อย่างมีความสุข ลดภาวะความเหงาเศร้า วิตกกังวล และ เพิ่มความคิด ความจำ ได้ดีมากขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของสาโรจน์ พึ่งไทย (2559) ที่ได้ทำการศึกษานโยบายส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผลการศึกษาพบว่าควรสนับสนุนนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนร่วมกันในการพัฒนา แต่ทั้งนี้สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้ผลการศึกษา มีประเด็นที่แตกต่างจากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นพบว่า การพัฒนาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี มีประเด็นที่ค้นพบเพิ่มเติมคือควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการตามเทศกาล การตรวจคัดกรองมวลกระดูก การเต้นลีลาศ และการร้อง เพลงคาราโอเกะ รวมทั้งทุกปีจะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแต่ละชมรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริมาส หมีนสายและอมร หวังอัครางกูร (2561) ที่ได้ศึกษาว่าการสร้างโอกาสต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุนั้นนอกจากนี้ระบบสวัสดิการและการบริการต้องสามารถรองรับผู้สูงอายุให้ดำรงอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีคุณภาพที่สมเหตุสมผลและรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระบบบริการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสงาเขต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ผลการศึกษาผลกระทบพบว่า ในการดำเนินโครงการนั้นควรจัดทำโครงการโดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ทราบปัญหา ความเดือดร้อนความต้องการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้สูงอายุ และสามารถจัดบริการที่เหมาะสมและการดูแลทันทั่วถึง นอกจากนี้ยังผลกระทบที่เกิดขึ้นคือการปรับเปลี่ยนหลักคิดแบบการกุศล เป็นหลักความคิดแบบสิทธิ เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้สูงอายุในสังคมไทยในด้านสิทธิพลเรือน วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิชา เป้าอารีย์ (2559) ที่กล่าวเกี่ยวกับหลักการคิดว่าว่าการสร้างโอกาสและความเสมอภาคนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ความเสมอภาคทางการเมือง และ ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลการวิจัยนั้นมีผลกระทบเพิ่มขึ้นคือต้องเป็นไปตามหลักวัฒนธรรมของชุมชนด้วย

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าการสร้างเสริมให้ผู้สูงอายุทุกคนสามารถรักษาศักยภาพการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งปรับสภาพแวดล้อมในสังคมให้เอื้อต่อการเดินทาง การเข้ารับบริการ หรือเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมทางสังคม การเสี่ยงต่อการถูกละเมิดหรือเลือกปฏิบัติสูงกว่า ‘สองมาตรฐาน’ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผลกระทบดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาภรณ์ นิลนนท์ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพสำหรับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่าโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพนั้นเป็นการจัดโปรแกรมเพื่อปรับสภาพแวดล้อมบริบทในสังคมให้กับผู้สูงอายุ และเพิ่มการจัดโปรแกรมทางด้านอาหาร การบริโภคอาหารและการออกกำลังกาย การเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถตนเองความคาดหวังในผลของการปฏิบัติและพฤติกรรมปฏิบัติในด้านการบริโภคอาหารและการออกกำลังกายที่พึงประสงค์ สามารถนำไปประยุกต์สำหรับชมรมผู้สูงอายุหรือผู้สูงอายุกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้ารับบริการและเกิดการร่วมกลุ่มกิจกรรมทางสังคมเกิดขึ้น และส่วนที่เพิ่มเติมผลกระทบจากผลการศึกษาที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้คือการสร้างโอกาสและความเสมอภาคนั้นต้องเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ แต่งตั้งตัวแทนทุกหมู่บ้านแต่งตั้งคณะทำงาน ในรูปแบบจุดภาคจากภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อให้บริการและสร้างกิจกรรมกลุ่มทางสังคม ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมาจากการสร้างความรู้ความเข้าใจ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุซึ่งเกิดจากปัญหาของการติดต่อสื่อสาร และปัญหาสุขภาพเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพ ให้เหมาะสมกับส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งควรจัดในลักษณะของการรวมกลุ่ม หรือร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพด้วย

2. ท้องถิ่นควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับด้านสุขภาพ โดยร่วมกับเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำด้านสุขภาพให้กับบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพหรือต้องการวิธีการดูแลสุขภาพ

3. ควรมีกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้คนที่สนใจเป็นสมาชิกได้ร่วมกันทำ เพื่อสร้างความสุข ผูกมิตรที่ดีต่อกัน

4. ท้องถิ่นควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านสังคมในการเข้าสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มีการแนะนำงานอดิเรก สร้างอาชีพของวัยเดียวกัน และเข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องกับตัวเองเมื่อทางท้องถิ่นจัด เพื่อที่จะได้รับข้อมูลข่าวสาร และสวัสดิการต่าง ๆ ส่งเสริมในการพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายให้แก่คนในชุมชน โดยการตามดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด ปลูกผัก

5. ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้คนในหมู่บ้านได้มีอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้

6. ท้องถิ่นควรให้ความรู้โดยการจัดประชุมเกี่ยวกับการเพิ่มรายได้ในการทำอาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพเกี่ยวกับเกษตร หรืออาชีพที่ผู้สูงอายุสามารถที่จะทำได้ มีการพาไปศึกษาดูงานที่ต่างจังหวัดและนำมาทำเป็นอาชีพเสริมได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาบริบทและความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

2. ศึกษากระบวนการดูแลสุขภาพอย่างครบวงจรให้กับผู้สูงอายุ และถ่ายทอดให้กับผู้สูงอายุให้ช่วยตนเองเมื่อเกิดการเจ็บป่วยเบื้องต้น

3. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุนำองค์ความรู้มาถ่ายทอดให้กับคนรุ่นต่อไป เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดความภูมิใจในตนเอง

เอกสารอ้างอิง (References)

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2562). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2561.

กรุงเทพฯ โรงพิมพ์เดือนตุลา.

_____. (2559). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์เดือนตุลา.

- ปรียาภรณ์ นิลนนท์. (2560). “ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพสำหรับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา** รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก 6 เมษายน 2560: 1 -90.
- สิริมาศ หมั่นสายและอมร หวังอัครางกูร (2561). “การจัดสวัสดิการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์”. รายงานการประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ 8 “การบริหารจัดการเมืองและท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0” วันศุกร์ที่ 14 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์: 105 – 120.
- สาโรจน์ พึ่งไทย (2559). “นโยบายส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี” **หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**
- สุวิชา เป้าอารีย์. (2559). “ความเสมอภาค: แนวคิดและข้อถกเถียงเบื้องต้น”. **วารสารพัฒนาสังคม**. 18(ฉบับพิเศษ),1-17.
- หรินทร์ ใจหนัก. (2560). “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบางรื่น ตำบลบางรื่น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง”. **หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**.